

прокласти шлях до успішного переходу. Приймаючи ці сучасні перетворення, організації можуть відкрити нові можливості, поліпшити свої фінансові показники та підготуватися до довгострокового успіху в управлінні своїми основними засобами.

Інформаційні джерела

1. Velieva V., Kovalevska N., Ostapenko R. Economic education in ensuring sustainable development. Integration vectors of sustainable development: economic, social and technological aspects: collective monograph. The University of Technology in Katowice Press, 2023. С. 265-273.

2. Чміль Г. Л., Кащенко Н. Б., Остапенко Р. М. Моніторинг розвитку промислових ринків України: стан та перспективи в умовах глобалізації. Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Економічні науки. 2023. Вип. 3 (70). Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2023. С. 37-45.

3. Кащенко Н. Б. Обліково-аналітичне забезпечення управління економічною активністю підприємств торгівлі: теорія, методологія, практика : монографія. Харків : Видавництво Іванченка І.С., 2021. 389 с

УДК 657:47:631.1

В.С. Печко, канд. екон. наук, докторант (*ДБТУ, Харків*)

ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ВИНОГРАДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Виробництво вина та виноградарство є однією з ключових галузей українського агропромислового комплексу. Збільшення популярності вживання вина, яке поступово витісняє вживання інших спиртних напоїв, сприяє розвитку внутрішнього ринку та виробництва винограду в Україні. Набуття Україною статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу створює нові виклики для вітчизняної галузі виноградарства та виробництва вина, і це робить актуальними оцінку її поточного стану і розробку стратегії розвитку в умовах глобальних трансформацій. Особливе значення при цьому відводиться належне рівня інформаційному забезпеченню управлінських процесів, яке забезпечується функціонуванням підсистем обліку, аналізу та контролю.

Процес вирощування винограду пов'язаний із особливим об'єктом обліку, пов'язаним із біологічними перетвореннями у галузі рослинництва. Згідно НП(С)БО 30 «Біологічні активи», біологічні

перетворення – процеси росту, дегенерації, продукування та відтворення, які спричиняють якісні та/або кількісні зміни біологічних активів [1]. Згідно додатку до НП(С)БО 30, виноградники є складовою довгострокових біологічних активів рослинництва, які у процесі біологічних перетворень дають сільськогосподарську продукцію (виноград) та додаткові біологічні активи (чубуки).

Проаналізуємо методичні підходи до відображення в обліку витрат та виходу продукції галузі виноградарства, базуючись на аналізі регістрів обліку та звітності виноградарських підприємств Одеської області. Згідно Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств [2], статтями витрат при вирощуванні винограду є: витрати на оплату праці; паливо та мастильні матеріали; добрива; засоби захисту рослин; роботи та послуги; витрати на ремонт необоротних активів; інші витрати на утримання основних засобів; інші витрати; загальновиробничі витрати.

Проведений аналіз обліку досліджуваних підприємств свідчить про застосування методики обліку оприбуткування винограду за виробничою собівартістю, як це передбачено нормами НП(С)БО 16 «Витрати» [3] (табл. 1).

Первинним документом з обліку оприбуткування винограду є Щоденник надходження сільськогосподарської продукції. Для узагальнення інформації про облік витрат та вихід продукції вирощування винограду використовується субрахунок 231 «Рослинництво», до якого відкриваються аналітичні рахунки відповідно до певного сорту винограду, наприклад:

- 231 «Рослинництво»
- 231.1 «Виноградники»
- 231.11 «Виноградники винних сортів»
- 231.111 «Рислінг винний»
- 231.112 «Мускат винний»
- 231.113 «.....»
- 231.12 «Виноград столових сортів»
- 231.121 «Мускат»
- 231.122 «Кишмиш»
- 231.123 «.....» та ін.

Для визначення собівартості винограду загальну суму витрат на його вирощування ділять на кількість одержаної продукції. Оформлюється це за допомогою Калькуляційних карток, Бухгалтерських довідок чи Відомостей.

Таблиця 1 – Основні кореспонденції рахунків з обліку витрат та виходу продукції виноградарства

Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
	дебет	кредит
Віднесено на витрати по вирощуванню винограду суми оплати праці працівників, зайнятих доглядом за виноградом, підживленням та збором урожаю	231	661
Віднесено на витрати по вирощуванню винограду суми відрахувань на соціальні заходи	231	651
Віднесено на витрати по вирощуванню винограду вартість мінеральних, органів добрив, гербіцидів та пестицидів	231	208
Віднесено на витрати по вирощуванню винограду суми амортизації необоротних активів, які використовуються для догляду за виноградниками і збиранні врожаю	231	131
Віднесено на витрати по вирощуванню винограду вартість послуг сторонніх організацій по догляду за виноградниками і збиранні врожаю	231	631/685
У порядку розподілу віднесено на витрати по вирощуванню винограду суму загальновиробничих витрат рослинництва	231	911
Оприбутковано готову продукцію (виноград)	271	231
Відображено дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю	231	710
Відображено витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю	940	231
За допомогою методу «червоного сторно» відображено вартість мертвих відходів	271	231

Таким чином, визначення собівартості винограду на основі організації точного обліку витрат у галузі виноградарства є основою ефективних управлінських рішень підприємств та розвитку галузі загалом. Налагодження процесу обліково-аналітичного забезпечення вимагає певної уваги керівництва підприємств та є фактором достовірного представлення бізнесу в інтегрованій звітності.

Інформаційні джерела

1. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи»: Наказ Міністерства фінансів України № 790 від 18.11.2005 р. зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05#Text> (дата звернення: 05.11.2023).

2. Про затвердження Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств: Наказ Міністерства аграрної політики України № 132 від 18.05.2001 р. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0132555-01#Text> (дата звернення: 05.11.2023).

3. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України № 318 від 31.12.1999 р. зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення: 05.11.2023).

УДК 657.65.92

Л.А. Поливана, канд. екон. наук, доц. (*ДБТУ, Харків*)

О.А. Луценко, канд. екон. наук, доц. (*ДБТУ, Харків*)

СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ESG В УПРАВЛІНСЬКОМУ ОБЛІКУ

Швидка трансформація бізнес-моделей підприємств в останні роки сприяла зміні технологічних прогресів та відкрила нові можливості в управлінському обліку. І, як результат, роль управлінського обліку дуже змінилася. Так, він перетворився на процес ідентифікації економічно значущої інформації, вимір та передачу інформації внутрішнім користувачам на основі ключових показників. За допомогою управлінської звітності керівниками приймаються правильні управлінські рішення, здійснюється обґрунтований вибір стратегії. Саме управлінський облік зараз освоює нові аналітичні та управлінські здібності в нових сферах, до яких можна віднести штучний інтелект, автоматизацію обліку, екологічну, соціальну та управлінську практику. Вплив пандемії та кліматична криза дали поштовх для актуальності розкриття цієї тематики.

Організаційні та методичні аспекти функціонування управлінського обліку як інформаційної системи досліджували багато науковців, таких як: Жук В.В., Мазаракі А.А., Нападовська Л.В., Фоміна О.В., Чижевська Л. та ін.

Новою тенденцією в управлінському обліку являється саме ESG, аббревіатуру якої можливо розшифрувати як (екологія, соціальна